

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ח' ניסן תש"פ | דף היומי בבלי: שבת כז.

דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סעיף ה'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה והנה מכלי עד סוף פרק ד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה ד עד פרק ג משנה ט

והחלש יאמר גיבור אני : הרב חנניה צ'ולק בשיחת חיזוק מפעימה | גם השבת טובלים, אבל במקוה
מסוג אחר... | סגירת מעגל שמימית מתחת לחופה – סיפור מופלא מכלי ראשון | 1861

על דא ועל הא

**"כל ניסיון שה' מביא על האדם נועד
לרזום אותו; אני מנצל את המצב כדי
לחזק אנשים מבחינה נפשית ורוחנית"**

חלש אבל מחזק: הרב חנניה צ'ולק שחלה בקורונה, בשיחת חיזוק מפעימה

ר. גיל

איך גילית שאתה חולה?

"אחד מצוות מגידי השיעור שלי קיבל קורונה. הרגשתי כאב ראש ולמרות שלא היו סימנים נוספים נשארתי מהספק שלשה ימים בבית. אחד מאנשי הצוות הציע שאבדק ולצערי נמצאתי חיובי. יש עוד אנשי צוות שנכנסו לבידוד, שניים מהם עם חום ועדיין לא ידועות התשובות. למרות שמרנו על כל אמצעי זהירות, שהינו לא מעט זה בחברת זה, בעיקר בשיחות והיערכות בנושא הקורונה, וזו התוצאה."

חשבת שזה יגיע עד אליך?

"אין סיבה לחשוב שלי זה לא יקרה. בימים האחרונים הייתי נוכח בלא מעט ישיבות ואסיפות, בבתי כנסת, שיעורים וכל מיני מקומות, כולל ברשויות שנקראתי אליהן. ישבנו עם רבנים ורופאים ולמרות שמרנו מרחקים כנדרש, לא תמיד ניתן לדעת מי נמצא בקרבתך ומהיכן תיפתח הרעה. חלק מהאנשים נושאים את הנגיף בלי שהם חשים בתסמינים כלל, וההדבקה כה גדולה שאף אחד לא יכול לחשוב שלו זה לא יקרה. צריך רק להתפלל."

"אני תמיד אומר שכל ניסיון שנתן הקב"ה לאדם הוא עוד כלי שיכול לסייע לו להתרומם. בטוח שלא סתם הביאו עלי את הקורונה הזו ואת זמן ההתבודדות הזו", אומר הרב צ'ולק בשיחה מחזקת במיוחד ל"יד נאמן", כשהוא שוהה בבידוד בביתו לאחר שאובחן כחיובי לנגיף. כדרכו, הוא מנצל את רגעי ה'לבד' לחשבון נפש אישי, ומקפיד מתוך החולשה והכאב האישי לא לנטוש את משמרתו ולהמשיך לשמש כתובת פעילה לעם ישראל השרוי בחוסר ודאות ובדאגה רבה נוכח המצב, לסייע בכאב הפרטי של כל אדם ואדם הזקוק להכוונתו ולעצתו, כמו גם לדברי הנוחם שהוא משמיע, מסרים שכל כך נדרשים בעת הזו כשהלא נודע ממדיד שינה מעינינו.

במענה לשאלתנו הוא מציין: "אני ברוך השם מרגיש טוב, אבל יכול להיות יותר טוב. אין לי חום ואין לי כמעט שיעולים, רק הראש כואב והגוף קצת כמו בשפעת, עם מעט חולשה. על פי ההוראות עלי להמתין בסביבות שבוע להחלמה ואז להיבדק שוב, ובעזרת ד' נראה תוצאות טובות."

יש משהו סמלי מאד באדם כמוך הנמצא בחזית ההסברה והעשייה, שיכול להעביר היום מסרים בגוף ראשון מחוויה אישית. חשבת על כך?

"אינני יודע את הכוונות ואת החשבונות של הקב"ה, אך אחרי שהגעתי למקום הזה אני משתדל לנצל אותו גם לחיזוק הציבור. זה תפקידנו ואנחנו עושים אותו מתוך רצון להעניק לכל מי שנזקק לכל חיזוק, הן נפשי והם רוחני, ולוואי ונחזק תמיד מתוך בריאות ולא מתוך חולי חלילה וד' יעזור לכולנו להיחלץ מכך בבריאות שלימה.

"יש טלפונים בלי גבול, סדר גודל שעדיף שלא אדבר עליו" - מפרט הרב צ'ולק. "אתמול בלילה (שלישי) לא נרדמתי עד שעה מאוחרת והייתי עסוק במתן תשובות לאינסוף שאלות במגוון תחומים. יום קודם לכן היו קרוב ל-200 שיחות מאנשים שונים".

במה בעיקר עוסקות הפניות?

"מעבר לשאלות הרגילות העוסקות בחולים קשים וכרוניים והשאלות הנקודתיות, כמו האם לחסן בימים אלו נגד שעלת, האם בכלל להגיע לטיפת חלב, ללכת לניתוח המוזמן ועוד ועוד, יש שאלות רבות לגבי התנהלות מול ילדים ובני משפחה ובעיקר סבים/תות. רבים שואלים לגבי ההורים המבוגרים, בעיקר מה לעשות נוכח ההוראות המחמירות האוסרות על כניסה לבתי אבות ולבתי חולים. שאל אותי אתמול מישהו לגבי אמו הנמצאת בבית אבות ואין מישהו שמגיע לבקרה כלל והיא נתונה בבדידות מוחלטת, האם יש דרך לסייע בכל זאת ולהגיע לשמח אותה.

"מדובר במצבים קשים של חולים המאושפזים בבתי חולים בלא אף מכר שיהיה לידם, וכפי שאמר מנכ"ל משרד הבריאות לשעבר, חלקם עלולים למות מדיכאון אם לא מקורונה. הבוקר נשאלתי על ידי בני הבית שלנו שאלה לגבי אבי (מעל 90) שיאריך ימים, המורגל מדי לילה ללכת לשיעור בבית המדרש בכיכר דסלר. הוריתי להם לא לשולחו, אבל כן לאפשר לחברותא להגיע לביתו וללמוד עמו. אני מרגיש שתפקיד של אדם כמותי הוא לענות לכולם גם כשאני לא מרגיש בשיאי. ד' נותן לכך כוח ותמיד אני זוכר כי הפונים הם אנשים הזקוקים לעזרה. לפעמים הם מתייעצים בעניינים של פיקוח נפש, כך שכל מי שפונה בשעה מוקדמת או מאוחרת אני עושה מאמץ לסייע לו".

יש אווירת פאניקה מסביב?

"אינני חושב שיש פאניקה. אבל ישנה בעיה אחרת שאיננו שומרים מספיק על עצמנו. אינני רוצה להטיף ואני בעיקר מחזק את עצמי, כי רבים מאד כבר נדבקו בבתי כנסיות, בבתי מדרשות ובחנותות. אינני פוסק הלכות אבל יש מצווה של 'ונשמרתם לנפשותיכם', שספק שלה דוחה את כל התורה. יש מצווה לדקדק בעשיית מצות ולהישמר מן החמץ ככתוב: 'ושמרתם א' המצות'. כיום המצווה היא 'ונשמרתם' וכל מה שאנחנו עושים במצות עלינו לעשות בימים אלו ובאפשרותנו לחטוף עוד ועוד מצוות באמצעות נקיטת הזהירות. אני שומע על סגירת כל בתי הכנסת,

בשל ההדבקה שנמשכת ונמשכת, וכל אחד מחויב להישמר על נפשו ולהיזהר ככל יכולתו".

לדעתך הזהירות כוללת גם הימנעות מהזמנת קרובי משפחה לליל הסדר?

"אם המצב יימשך כמו היום לא יהיה מנוס מכך. בכוונתי לעשות זאת ולחגוג את ליל הסדר עם רעייתי בלבד בלי להרגיש לבד כלל וכלל. חיתנו ב"ה את הילדים ואני בטוח שכפי שנאמר כל המלאכים יקשיבו לסיפור יציאת מצרים שלנו. כל מי שיקלע לסיטואציה הזו לא צריך להרגיש לבד, אלא לקיים את ליל הסדר מתוך שמחה ונעימות ולראות את הטוב שבכל מצב".

לאנשים השרויים בחרדה מפני המצב מבקש הרב צ'ולק לומר: "הפחד הוא האסון הכי גדול והיצר הרע הגדול ביותר. כתוב שמי שמאמין הפחד אינו שולט בו. הכל משמים וצריך לשמור על רוגע ובעיקר שמחה בחודש השמחה ובחודש הגאולה. אני מסתכל איך לוקחים חתן לחופה, סוחבים אותו משני צדיו, עם שני נרות, והוא בפרצוף מפוחד נראה כאילו הולך למות על קידוש השם. רק חסר שיקרא 'שמע ישראל'. עליו להיות בשמחה, הוא מתחתן, ובמקום להיראות כאילו הוא נעקד על קידוש השם לחיות על קידוש השם. יש אנשים שבכל מצב שרויים בלחץ. לפני מבחן, לפני חתונת הילדים וגם ביום כיפור שבו יש סיבה לרעדה מאימת הדין, אבל בעלי המוסר אומרים שגם בדרך לתפילת יום כיפור צריך להאיר פנים לשני ולהשיב לו באיחול 'גמר חתימה טובה' ולא לחשוב שמתוך הלחץ פטורים מכך. יש לנו ביטחון בהקב"ה המחכה לתפילותינו והכל נעשה בהיגיון ומתוך שליטה על הרגשות. יהודי מצווה לשלוט על רגשותיו, ומצוות רבות כמו 'ואהבת לרעך' או 'ואהבת את ד' א-לוקיך' מורות על כך. מי שיודע להשליט את השכל על הרגש איכות החיים שלו ועבודת ד' שלו טובים יותר.

"הדרך להינצל מהמצב היא באמצעות תורה וגמילות חסדים. כל אחד ידאג לשכנים שנצרכים, יתעניין בשלום הגלמודים, ירים טלפון לאדם מסכן או שרוי בצרה ויתעניין בשלומו. חשוב מאד גם מתוך הבידוד וגם מתוך הסתגרות בבית, לשמוח ולשמח אחרים ולהשרות אוירה טובה בבית. הילדים לא צריכים לסבול אם אתה בלחץ, ודווקא מתוך שעות הביחד עם האשה והילדים אפשר להגיע לרגעים יפים, לבנות ולהיבנות ולהפיק המון תועלת אישית ומשפחתית. להתרכז בשמחה ובעשייה נכונה במקום בפחד שרק מחליש ומרחיק מהמטרה".

מסר לסיום...

"חשוב להתפלל על כלל עם ישראל ועל כל החולים. יש כרגע הרבה אנשים במצבים קשים ולא יתכן שבתקופה זו לא נוסף ב'רפאנו' לפחות כמה שמות חולים, שאנחנו יודעים עליהם, כדי לבקש להחלמתם המהירה. בנוסף, כפי שכתוב בהלכה, נעתיר בתפילה גם על הבריאים. שלא יחלו חלילה וכן שלא ידבקו עוד אנשים. והקב"ה יסיר במהרה המגיפה מקרבנו".

(יתד נאמן)

מי שאמונתו אמיתית ואינו מקשיב לכל מיני רחשי לב, מבין שבימים הללו הקב"ה רוצה שנטהר עצמו במימי מצוות 'ונשמרתם', שנטבול במ' סאה של זהירות שלא לסכן חלילה אף נפש מישראל

מה עלה בגורלו של תלמיד הרמ"מ מוויטבסק זי"ע שיצא לטבול בכנרת בעת המגפה בטבריה?

יקותיאל יהודה גנזל

לפני שבועיים הבאנו את מכתבו של הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטבסק זי"ע אשר מעיד על בני משפחתו, שניצלו ממגפה שהשתוללה בגליל העליון לפני מאתיים שנים, בזכות היותם סגורים ב'בידוד מרצון' משך כל התקופה שבין פורים לבין חג מתן תורה.

אתמול קיבלתי שיחת טלפון מידיד (הרב יצחק לייב ברנדווין מ'כיוון') שביקש להוסיף אנקדוטה בעלת משמעות עמוקה וברורה, אותה שמע מפי אביו (הרה"ח ר' פישל ברנדווין שליט"א), אנקדוטה המתרחשת באותם ימי מגפה, והיא סופר-רלוונטית לימי הקורונה דהאינדיא.

זה דבר הסיפור: באחד הימים החליט אחד התלמידים לפרוץ את הסגר בו שהה יחד עם רבו הקדוש מוויטבסק ועם הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע, וללכת לטהר את נפשו במימי הכינרת. הוא כמובן עשה הכל מתוך שיקולים של טהרה, הוא פשוט רצה להיטהר על מנת להתקדש לפני יוצרו. וכך, מתוך התקדשות יתר הוא יצא מהבידוד המשותף, פנה לטבול בכינרת, ובהיותו בחוץ הוא נדבק בנגף המגפה ומהר מאד נפח את נשמתו והצטרף אל

ההרואים הרבים כל-כך שגבתה אותה מגפה אכזרית.

הגיעה שמועה אל רבו, רבי מנחם מנדל, על מות תלמידו קרובו שעד לפני מספר שעות עוד שהה עמו יחדיו באותו מתחם מבודד. נענה רבי מנדל'ה ואמר: "כדאי הוא לאותו תלמיד שכך הגיע לו, שכן בצאתו לטבול בימה של טבריה, הוא נכשל באפיקורסות. שכן התורה מעידה על הקב"ה שהוא 'שוכן עמם בתוך טומאתם', ואפשר ללמוד ולהתפלל גם בלי לטבול, אולם הוא לא האמין בכך ולכן היה לו דחוף למהר לטבול לטהרתו, על כן עלתה לו כך".

הדברים זועקים בעד עצמם: מי שמאמין אמונה תמימה בבורא ובתורתו והוא הולך בעיניים עצומות אחרי האמונה מבלי להקשיב לכל מיני רחשי לב שלפעמים נראים כרוחניים וקדושים במיוחד, מבין את מה שעליו לעשות בימים אלה. מבין שבימים הללו הקב"ה רוצה שנטהר את עצמו במימי מצוות 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', שנטבול בתוך ארבעים סאה של זהירות שלא לסכן חלילה אף נפש בישראל. במקום שיטבול אדם עצמו במקווה כלים, עליו לטבול את עצמו בהתגברות שלא לצאת מהכלים, ש"י טבילות של סבלנות כאשר הילדים נמצאים בבית.

(המבשר')

הסיפור היומי

אביו הביולוגי של הבחור הגיע לחתונה מארה"ב, וכמוזבן גם ה'אבא' הרוחני שלו, הרב שהחזירו לדרך הישר. והנה, כאשר נפגשו שניהם מתחת לחופה, התברר להם להפתעתם כי הם מכירים היטב האחד את השני...

סגרת מעגל שמימית - הרב מרדכי נויגרשל שליט"א עם סיפור מופלא ששמע מכלי ראשון

הראשונה, מצא מעטפה בתיבת הדואר, שעליה מתנוסס הלוגו של המוסד בו למד. הוא החליט לפתוח את המכתב, ומצא כתוב בו כי הנהלת המוסד החליטה שלא ימשיך ללמוד שם בשנת הלימודים הבאה.

הנער דאג לבריאותם של הוריו, ומשום מצות כיבוד אב ואם החליט לא להראות להם את המכתב. הוא קרע אותו לגזרים, מבלי שהוריו יידעו מאומה. ביום הראשון של שנת הלימודים הוא

סיפר הרב מרדכי נויגרשל: מעשה ששמעתי מכלי ראשון, מגיבור הסיפור, יהודי חשוב מאוד מירושלים, תלמיד חכם, שמלמד באחד המוסדות שגם אני מלמד בו, ורק משום שישנם חלקים בסיפור שאינם לכבודו, לא אנקוב בשמו.

הוא היה נער צעיר בגיל שלוש עשרה, הוריו שלחוהו ללמוד במוסד חינוכי מוכר, אבל הראש שלו, בלשון המעטה, לא היה בלימודים אלא בשטויות. יום אחד, לאחר סיום שנת הלימודים

אותו נער גדל, וכיום הוא מתעסק רבות עם עולם התשובה. הוא ניחן בכח מיוחד להשפיע על צעירים ש"מחפשים את עצמם", וחושבים למצוא את מבוקשם בשדות זרים. הוא מארח רבים מהם בביתו, ולאט לאט, צעד אחר צעד, משיב את ליבם לאביהם שבשמים.

והנה, יום אחד, הגיעו לביתו שני צעירים שהיו בדרכם להודו, ואיכשהו הגיעו אליו להתייעץ. הוא הזמין אותם אליו לשבת, אחד מהם נקשר אליו במיוחד ובמוצאי שבת התלווה אליו לסיוור בירושלים. בין השאר, הם נכנסו לשיבת 'אור שמח', וכך לאט-לאט, החל לטעת מסילות איתנות של אמת בלבבו. שבת ועוד שבת, לימוד ועוד לימוד, דיבור ועוד דיבור, והבחור החל להתייצב ונכנס ללמוד בישיבה לבעלי תשובה. הרב המשיך לעקוב אחריו, להזמין אותו לביתו, ללמוד איתו ולחזקו עוד ועוד... אחרי שנתיים הבחור השתדך הבחור עם נערה יראת שמים, בעלת תשובה גם היא.

לבחור הזה היו למעשה שני "אבות": אביו הביולוגי שהגיע לחתונה מארצות הברית, ואביו הרוחני, הלא הוא הרב שטיפל בו והעלהו מבאר שחת אל המסילה העולה בית אלוקים. כששני האבות נפגשו מתחת לחופה, הם נפלו זה על צוארי זה והחלו לבכות בכי תמרורים. הם הכירו היטב זה את זה! אביו הביולוגי של הבחור היה אותו אברך צעיר שהציל את הרב, האבא הרוחני, מלהיזרק הביתה, לרחוב, בהיותו בגיל שלוש עשרה...

התברר שאותו אברך, שכאמור זכה להיפקד בבו זכר, הלא הוא החתן דנן, חזר לארצות הברית, שם הבן הזה "החליק" החוצה, התפקד ועזב הכל, השם ירחם. והנה הבן הזה התגלגל, בהשגחה נפלאה, תוך סגירת מעגל מופלאה - דוקא לידי של זה, שהיה חייב הכרת הטוב עצומה לאביו, שהציל אותו בשעתו מאבדון, וכך התאפשר לאותו רב לפרוע את חובו למיטיבו, מיישר דרכו, כשהוא זה שזכה ליישר את דרכו של בנו, וכך נסגר המעגל בהשגחה שמימית מופלאה.

(בריינה יקצורו, על פי 'דורש טוב')

התייצב במוסד כאילו לא ארע דבר.

כשמנהל המוסד הבחין בו, הוא ניגש אליו ושאל אותו: "מה אתה עושה כאן?" והנער מעמיד פני תם: "מה יש? מה קרה? מדוע לא?"...

"לא קיבלתם מכתב הביתה?"

"מה מכתב? איזה מכתב?"

"הרי שלחנו לכם מכתב, שבו הודענו בצורה מפורשת, כי לא

תוכל להמשיך את לימודיך כאן!"

הנער פרץ בבכי: "אנא, נסו אותי שוב! אני מבטיח להשתפר! אנא, ניסיון אחרון. אני מבטיח שלא תכירו אותי, לא בלימודים ולא בהליכות!" אך ראש המוסד שכבר היה שבע מהבטחותיו של הנער בעבר, עמד בתוקף על כך שעל הנער לשוב לביתו, ולמרות כל הבכיות וההבטחות הורה לו לשוב על עקבותיו הביתה.

במקרה עמד באזור אברך, שהגיע מארצות הברית והתקבל לשמש כר"מ באותה ישיבה. אברך זה היה נשוי מספר שנים ולא זכה להיפקד בפרי בטן. רבותיו שבארצות הברית יעצו לו כסגולה לשנות מקום, כמאמר הפתגם: "משנה מקום - משנה מזל", והמליצו לו לעלות לארץ ישראל שקדושתה עליונה, ואולי בזכותה, בעזרת ה', יושע.

דמעותיו של הבחור נגעו לליבו, והוא פנה לראש הישיבה ואמר לו: "אני לוקח אחריות על הנער הזה! אני אלמד איתו, אטפל בו ואדאג באופן אישי שיקיים את הבטחותיו". למשמע הדברים התרכך ראש הישיבה והסכים.

סיפר לי אותו יהודי: "היתה זו השנה הנפלאה ביותר בחיי. האברך הזה השקיע בי את כל הנשמה. למד איתי, שוחח איתי, הדריך אותי, הזמין אותי לביתו, והעלה אותי על הדרך הנכונה. קיבלתי טעם בלימוד ועשיתי בו חיל".

מה נאמר ומה נדבר? אותו אברך זכה באותה שנה, להיפקד בבן זכר, וחזר לארצות הברית, ואותו נער המשיך ללמוד בישיבה, המשיך לעשות חיל והגיע להיכן שהגיע, כמו שהקדמתי בראשית דבריי. אך בכך לא תם הסיפור, ליתר דיוק הוא טרם התחיל...

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...
המייל היומי של 'דרשו'

מהמקור לארון הספרים ומהשיש עד הכיריים כל מה שצריך לדעת על בית נקי וכשר לפסח

לקט מיוחד על ענייני החמץ מהגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

את כל הכלים! אלא יכול לשים את הכלי בארון ולמכור לגוי את החמץ הדבוק בו ולהשכיר לו את מקום הכלים, שזהו חמץ של גוי ברשות הגוי, ולא למכור לגוי את הכלים שאם כן הם יצטרכו טבילה לאחר הפסח.

השימוש בקומקום חשמלי

מיחם מים פשוט (מפלסטיק עם גוף חימום מבפנים) הגם שמשתמשים בו כל השנה רק למים, בכל זאת יש לחשוש אולי נפל שם פירור בשעה שמלאו אותו או בזמן שעמד על גבי השולחן נדבקו מבחוץ פירורים ואח"כ נפלו לתוכו, ולכן אם רוצה להשתמש בו בפסח צריך לנקותו היטב מבפנים ובמיוחד מתחת לגוף החימום, ושוב להתרחק בו מים ובזה הוא מגעיל אותו בעצמו, ועדיף לקנות חדש לפסח.

ניקוי השולחנות ומשטחי השיש- האם חייבים להגעיל אותם או

מספיק לצפות אותם, ומה עם הקרמיקות

ניקוי השולחנות, מה שכתוב בשו"ע (ס' תנ"א סע' כ') שצריך להגעיל את השולחנות ואת משטחי השיש, זה נוגע לאלו שמשתמשים עם השיש כמות שהוא, אלו צריכים לעשות הגעלה וניקוי כמו שכתוב במשנ"ב. אבל היום נוהגים שמניחים כיסוי על השיש כדלהלן, ולכך אין צורך הגעלה. ומה שצריך לעשות הוא לנקות את השולחנות ואת משטחי השיש עם מים חמים וסבון. מה שיורד מה טוב, ומה שלא - הוא בחזקת מטונף קצת שאין צריך לבערו. ואח"כ שמים עליו משטח פלסטיק, או פיו.סי, או נייר כסף עבה שלא יקרע, ואין בזה כל בעיה.

ויש חומרא, שאפילו אם מכסים את השיש, יש להקפיד שלא להניח כלי ראשון שיורד מהאש, ישר על כיסוי השיש. אלא, יש להניחו על משטח עץ או כל דבר אחר שיהיו שני כיסויים בין הכלי ראשון לבין השיש, משום שהרבה פעמים נשפכים מים על השיש מתחת לכיסוי של פסח, והם מתחממים מהסירים החמים ובלעיים מהשיש בליעות חמץ ומחמיצים את כלי הפסח.

בקרמיקה על קירות המטבח, כנגד הגובה של הסירים שעומדים על השיש ונוגעים בקרמיקה (ויש בהם בליעות של חמץ), יש לשים ניילון עבה חד פעמי או נייר כסף וגם זה לא חיוב אלא חומרא. (ולאדים שמגיעים למשטחי הקרמיקה אין צורך לחשוש, כיון שהם כבר קרים).

כתוב בפסוק "לא יראה לך חמץ ולא ימצא לך שאור". הגמרא דורשת שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה. כלומר מהתורה מספיק שבערב פסח יאמר שכל החמץ שיש לי בבית ובכל מקום שהוא, אני מפקיר אותו והוא כעפרא דארעא, ומהתורה הוא צדיק גמור, דאף שיש לו חמץ ברשותו, כיון שאינו שלו אינו עובר ב'בל יראה'.

אך חכמים חששו שאפילו אומר בפיו שהוא מפקיר חמצו, אך בלבו אינו חושב כן משום שאינו רוצה להפסיד ממונו. ועוד, שאם ישאיר את החמץ בתוך ביתו, יבוא בימי הפסח אדם הרגיל במשך ימות השנה לאכול חמץ, ויפתח את הארון ועלול למצוא שם לחמניה או עוגה ויבוא לאוכלה, לכך אמרו חז"ל שאסור שיהא חמץ ברשותו וחייבו לבער את החמץ ולעשות בדיקת חמץ לוודא שלא ישאר ברשותו שום דבר חמץ. וכל זה כאמור מדרבנן.

מכירת החמץ והשכרת מקומו לגוי

האם צריך לסגור את החמץ בארון מיוחד, והאם ניתן למכור חמץ

גמור

מעיקר הדין אפשר למכור לגוי את החמץ, ואז אין החמץ שלו, ואין בו חיוב ביעור. אכן אסור שהחמץ של גוי יהיה ברשותו, דמאחר ואנו רגילים בחמץ כל השנה, יש חשש שיאכלו אותו, לכן משכירים לגוי גם את המקום של החמץ, וכן סוגרים את החמץ בארון ומוכרים אותו לגוי וכותבים "מכור", נמצא שהוא חמץ של גוי ברשות הגוי. ואפילו מדרבנן אין שום איסור.

יש המקפידים שלא למכור חמץ גמור לגוי כי חוששים להערמה, שאין בדעתו למכור, שלא תמיד מוכרים בלב שלם. אבל מעיקר הדין, אם מכר לגוי החמץ אינו שלו ואינו נמצא ברשותו, ואין בזה שום חשש. וכשיש לו רק תערובת חמץ הרבה מקילים לכתחילה למכור לגוי.

עד כמה צריך לנקות את הכלים מהחמץ, והאם אפשר למכור כלי

לגוי

פעם היו מנקים כל כלי וכלי, ככתוב בשו"ע (סימן תנ"א ותנ"ב בהלכות הפסח) כי היו משתמשים באותם הכלים בכל ימות השנה ובפסח, ולכן במצב זה היו צריכים לנקות כל כלי וכלי, והיה צריך להוריד את הידיות בכלים המיועדים להגעלה.

היום, לא משתמשים בפסח בכלי היום יום. ולכן אין חיוב לנקות

איך מכשירים את הכיורים במטבח, ולמה לא להצמיד את כיורי פסח לכיור

מאד קשה מבחינה הלכתית להכשיר את הכיורים. ולכן יש לנקות אותם היטב עם מים חמים, ולהניח בתוכם כיור פלסטיק או אלומיניום המיוחד לפסח, וכאן יש מקום להיזהר: שלא למקם את הכיור המיוחד לפסח על הכיור החמץ, שאולי מים חמים שיצאו בפסח "יחברו" את שני הכיורים, לכן יש להגביה מעט את הכיור של פסח (וכגון ע"י אבני משחק כגון דופלו או לגו...).

ובאם יש סתימה בפסח, והמים עולים בכיור, אף שע"ז ישנו חיבור בין הכיורים בדיעבד אין לחוש, כי החיבור הוא ע"י מים מלוכלכים, אבל לכתחילה יש להיזהר בכך.

במקום יציאת המים בכיור, יש לשפוך מעט אקנומיקה, דעל הצד שנשאר שם חמץ שראוי לאכילת כלב, הרי הוא נפסל בכך.

איך מכשירים את הברזים שבמטבח, והאם חייבים לעטוף את הידיות

יכול להיות שיש להם דין של עירוי מכלי ראשון, כי מים חמים זורמים בהם מהדוד שמלמעלה, ואח"כ זה בא באופן ישיר לתוך סיר של חמץ, ומשם מתזז על הברזים. ועוד שיש בזה משום ניצוק שמחמירים בזה לענין חמץ בפסח, כמבואר במשנ"ב (סימן תמ"ד בשעה"צ סק"ד).

לכן, מנקים טוב את הברז, ושופכים עליו מים רותחים ישירות מהקומקום, והם כשרים לפסח.

חומר נאה היא לעטוף את ידיות הברזים עם ניר אלומיניום או ניילון, מכיון שכל השנה נוגעים בהם עם ידים מלוכלכות מחמץ, ועכשיו בפסח נוגעים בהם בשעת אכילה.

מדיח כלים

דעת גדולי ההוראה שליט"א שלא ניתן להעבירו מחמץ לשימוש בפסח. ולכן מי שיש לו צורך גדול וכגון לצורך חולים או זקנים שיעשה שאלת רב מה ניתן לעשות.

מיקרוגל

ינקה אותו כמו התנור, וגם בזה מורים שלא להעביר את המיקרוגל של החמץ לשימוש בפסח. ומי שיש לו צורך גדול וכגון לצורך זקנים או חולים, שיעשה שאלת רב.

פח או פלטה של שבת

פח של שבת מאד קשה להכשירו לפסח כי במשך השנה נופל עליו חמץ חם מדי שבת. לכן מנקים אותו היטב ומכסים בנייר כסף עבה וע"פ הדין זה מספיק. ולכתחילה יהפוך את הפח, ויפתח מתחתיו את הגז כדי שהאש תשרוף כמה דקות את החלק העליון של הפח, ואז אם יש פיירורים של חמץ הם נשרפים. אח"כ מנקים אותו ומכסים בנייר כסף עבה והפח כשר לפסח. ובדאי יש מקום להחמיר שיהא פח מיוחד לפסח.

פלטה חשמלית לא שייך לשרוף לכן מנקים אותה היטב ומכסים אותה בנייר כסף עבה והיא מוכנה לפסח, וכמובן דגם בזה בדאי יש מקום להחמיר שתהיה פלטה מיוחדת לפסח.

ניקוי תריסים

לניקוי תריסים אין כל קשר לפסח. זה ניקיון "קייצי" ואפשר לעשותו לאחר חג השבועות.

אם יש ילדים בבית, לפעמים נדבק במסילות חמץ ואת זאת ניתן לראות בבדיקה קצרה. ולכן את המסילות לא צריך לנקות, אלא לראות בעין. ואם לוקחים סמרטוט ועוברים עליהם עם מים וסבון זה מספיק, שהרי זה כבר פחות מכזית שמטונף קצת וסגי בזה.

שואב אבק

היות ומשתמשים בו לפני פסח, יש בו הרבה חמץ, ולכן צריכים להקפיד להוציא ממנו את השקית ולנקותה היטב.

צעצועים

כל הצעצועים שאין רוצים להשתמש בהם בפסח, ניתן להניחם בארון, ולמכור את החמץ שעליהם לגוי, והוא חמץ של גוי ברשות הגוי מכיון שמשכיר את הארון לגוי.

מי שמקפיד שלא למכור חמץ בעין לגוי, יכול לראות בנקל אם יש

בהם חמץ בעין

בצעצועים שרוצים להשתמש בהם בפסח, והרבה פעמים נדבק עליהם חמץ, העצה היא לקחתם ולהניחם בשקית כעין רשת או ציפית של כרית, ולהעבירם במכונת כביסה. אם יש שם חמץ - הוא ירד. דברים שלא שייך לנקות אותם כך, אפשר לבדוק ולראות אם יש עליהם חמץ, ומכל מקום ודאי ראוי ולהיזהר שלא להניח אותם על השולחן של פסח.

ניקוי ספרים לפסח, וארון ספרים

ישנם הסוברים שיש איזה מנהג להראות לכל השכנים את כל הספרים שיש, ופותרים אותם על הסורגים. אך אם יש שם חמץ לא ניתן להוציאו ע"י כן.

עפ"י דין ארון ספרים, אם אין בו גב והוא פתוח, כלומר הוא מורכב רק ממדפים, אין חשש שיש חמץ מאחורי הספרים, ולא צריך להוריד את הספרים. אם קיים גב ויש בבית ילדים יתכן שנוזק לשם חמץ.

עיקר החשש הוא מפירורים שיש בספרים משימוש בכל השנה. היות וברור כי הם מטונפים קצת, לכן עפ"י דין אין חיוב לבדוק. ידוע שמרן ה"חזון איש", מכר את החמץ שבתוך הספרים. ועל הארון הוא שם מחיצה בערב פסח מסדין או חבלים, והשכיר את המקום לגוי ("ארחות רבינו" ח"ב עמ' ו', והגר"נ קרליץ שליט"א).

עצה טובה היא שכל השנה יקפידו על הספרים שלא לפתחם בשעת האוכל, וממילא הספרים הוי מקום שאין מכניסים שם חמץ.

(עלון מים חיים)

מדוע נוהגים להסתכל על הציציות בעת קידוש לבנה?

שבת דף כז

"וראיתם אותם, פרט לכסות לילה"

גם כסות לילה תהיה מחויבת בציצית, כי אז שפיר נראה את הציצית גם בלילה אשר כיום יאר. לכן, כדי לחזק את תקוותנו, אשר על זה אנו מבקשים מה' בעת קידוש הלבנה ש"יהיה אור הלבנה כאור החמה", אנו מביטים בציצית ובודקים אותה, לרמז על תקותנו החזקה שאנו מקווים בכל יום לעת התיקון במהרה בימינו, שנוכל לקיים מצות ציצית גם בלילה.

(מתיבתא)

בספר 'לחם אשר' (פרשת שלח) כותב טעם למנהגם של ישראל אשר תורה הוא, שנוהגים להביט בציצית ולבדוק אותה אחרי קידוש הלבנה. דהנה קיימא לן דלילה לאו זמן ציצית הוא, משום שחז"ל דרשו מהפסוק 'וראיתם אותם' פרט לכסות לילה שאינו יכול לראותם, ופטור מן הציצית. אמנם כל זה רק עכשיו, שעדיין לא נתקן פגם הלבנה, והירח הוא במיעוטו ואינו מאיר את חשכת הלילה. אבל כאשר נזכה שיהיה אור הלבנה כאור שבעת ימי בראשית, ממילא

עניינא דיומא - פסח

"עד כאן אומרים בשבת הגדול": השיטות והטעמים במנהג אמירת ההגדה בשבת הגדול

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

שחג הפסח מתקרב ובא, ויתעוררו להכין את צרכי החג, כמו שהיה נהוג בכמה קהילות שלפני ימי הפורים קראו את המגילה בשבת שלפניה שיזכרו להכין את צרכי היום ('כתר שם טוב'). ובספר 'ויגד משה' (סי' יט אות טו) מבאר המנהג על פי דברי הגמרא במסכת ר"ה, שלעולם יסדיר אדם תפילתו ואח"כ יתפלל, ובפרט בפיוטים שקשה להבינם, וכ"ש כאן שצריך לספר לבניו ובני ביתו את כל הניסים והנפלאות שעשה ה' עם בני ישראל. וכך נתפשט המנהג בתפוצות ישראל, וגם היום נוהגים כך בקהילות מרוקו ואלג'יר, שאומרים את ההגדה בשבת הגדול אחר מנחה. ובראפשיץ המנהג שאומרים את ההגדה בשבת הגדול בבוקר בסעודת שחרית ושרים אותה בניגון מיוחד.

הנמנעים מלומר ההגדה קודם פסח

אבל היעב"ץ (בספרו 'מור וקציעה') כותב שאין לקרוא את ההגדה לפני פסח, כמו שמדויק בנוסח ההגדה: 'והגדת לבנך

ללמוד עם הילדים את ההגדה

מנהג קדמון הוא מתקופת הגאונים, שכמה ימים קודם הפסח היו האבות לומדים עם ילדיהם את סדר ההגדה מ'עבדים היינו' עד 'לכפר על כל עוונותינו', בכדי להבינם את תוכן ההגדה בשעבוד אבותינו במצרים ואת יד החזקה שגאלנו מעבדות לחירות והיו מסודרים בפיהם ויוכלו לשאול את הד' קושיות (מהרי"ל וראבי"ה סי' תכה, בשם 'סידור רב עמרם').

הקהל אומרים בשבת אחר מנחה

מנהג דומה מצינו ברמ"א (או"ח סי' תל, א), שנוהגים כל הקהל לומר בשבת הגדול אחר תפילת מנחה את נוסח ההגדה מתחילת 'עבדים היינו' עד 'לכפר על כל עוונותינו', לפי שבשבת הגדול הייתה בו התחלת הגאולה והניסים בעת יציאת מצרים, שלקחו את השה לקרבן פסח ('לבוש').

ויש שהסבירו את המנהג, שהוא כעין הכרזה והודעה לציבור

יתיישנו בעיניו הדברים, ובעת קיום המצוה בזמנה שוב לא יתפעל מהנסים שעשה ה', וכן היה נוהג הרה"ק בעל התניא. ובספר 'יד יוסף' משיב לזה, שמה שאומרים בהגדה שיש לאמרו רק 'בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך' הכוונה שאין חיוב לאמרו לפני פסח, אבל אין בזה איסור. בספר 'שערים מצוינים בהלכה' (סי' קז אות ה) כותב, שכמה גאונים וצדיקים היו נוהגים לומר רק הקטע הראשון מנוסח ההגדה כדי שלא לבטל את המנהג של אמירת הגדה בשבת הגדול. ויש שנוהגים לומר רק עד 'רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר ג' דברים אלו', לפי שעיקר ההגדה הוא דברי רבן גמליאל, על כן השאירו זאת לליל הסדר.

להארות והערות ניתן לפנות למכון "המנהג"
במייל: hamenhog@gmail.com

- בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ולא לקרוא את ההגדה קודם הפסח בזמן שאין מצה ומרור לפניך. וכן כתב הגר"א (סי' תל סק"ב). ומ"מ אין לאסור לימוד לצורך הבנתה מבעוד יום, ואדרבה מצוה גדולה היא לטרוח מקודם ולירד לעומקה, וכך נאה וראוי לכל ירא שמים באמת לעיין בה תחילה וללמוד את ההגדה בפירושה, ורק יש להיזהר שלא יוציאנה בשפתיו כמו שקורא אותו בליל הסדר (מור וקציעה). וכך היה נוהג הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

וכך נוהגים בחצרות קארלין, זידיטשוב וקאמארנא שאין אומרים את סדר ההגדה לפני ליל הסדר, בהטעמים שכמו שאין לאכול מצה בערב פסח מבעוד יום משום חביבות המצוה שיהא תאב לאכול את המצה בלילה, כך הוא גם בהגדה של פסח, שכדי שתהא חביבה על האדם יש לו לקרותה בפעם הראשונה בליל הסדר, לפי שאם ילמד אותה או יאמרנה לפני ליל פסח כבר

פרשת השבוע

אמר הפני יהושע: 'בתחילה חשבתי כי 'שבת הגדול' זו תהיה 'שבת תשובה' עבורכם, כי תשובו מחטאתכם אשר חטאתם נגדי, עתה אני רואה שזו תהיה 'שבת תשובה' עבורי...'

צורך סיפורים על 'דרשת שבת הגדול' - הרב ישראל ליוש

כמה שנאמר... סיפר האדמו"ר שהיה רב אחד שרק מעט אנשים הופיעו ל'דרשת שבת הגדול' שלו, כשנעמד אותו רב לשאת את הדרשה אמר: כתוב בהגדה 'במתי מעט כמה שנאמר...' א"כ מאחר שאנחנו רק 'מתי מעט' ואין לפני מי לדרוש, נסתפק ונצא ידי חובה 'כמה שנאמר' - כאילו אמרתי דרשה, וירד ולא נשא את הדרשה.

אף אנו נמליץ ונאמר - אמר הסאטמר רב - על השנים שלא זכיתי לומר 'דרשת שבת הגדול' מחמת הצרות שעברו עלי, 'ויעוננו' - מחמת העינויים והצרות שעברנו, 'כמה שנאמר' - יהא נחשב כאילו היתה דרשתי אמורה...

שבת הגדול - שבת תשובה

בשנת תק"א נבחר הגאון הגדול בעל ה'פני יהושע' זצ"ל לרב הראשי בפרנקפורט, לאחר תקופה קצרה נאלץ הרב לעבור לווריימזא בגלל מחלוקת שפרצה בעיר. הוא שהה שם כמה שנים, ובשנת תקי"ג ביקשו ממנו פרנסי העיר פרנקפורט לשוב לעיר. לקראת שבת הגדול הוא הסכים לשוב אל העיר, ורצה לדרוש 'דרשת שבת הגדול', אך מתנגדיו, בעלי המחלוקת החציפו פניהם, והפריעו לו בדרשה.

אמר הפני יהושע: 'בתחילה חשבתי כי 'שבת הגדול' זו תהיה

כשלא שואלים גם לא דורשים!

כאשר היה רבי צבי הירש ברלינר זצ"ל רב במאנהיים, שנה אחת לא מסר דרשה בשבת הגדול.

כששאלו אותו ה'בעלי בתים' מפני מה הוא מבטל מנהג כה חשוב 'דרשת שבת הגדול', כמקובל בכל קהילות ישראל?

השיב: חז"ל אומרים 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום', ולכא' תמוה מהו כפילות הלשון שואלין ודורשין? אלא, כוונת חז"ל: אימתי דורשין בהלכות הפסח? כששואלין! במקום שהבעלי בתים מתעניינים בהלכות הפסח, הגעלת כלים, הלכות מצה וכו', אבל כאן בקהילתנו רואה אני שאין לכם שאלות בהלכות הפסח, כנראה כולכם כבר יודעים להורות היתר לעצמכם, ולכן אינכם מטריחים את הרב, אם כן, בעיר כזאת, פטור הרב גם מלדרוש 'דרשת שבת הגדול'...

פסח דרשת שבת הגדול שכאילו נאמרה

היו שנים בהם לא נשא הגה"ק רבי יואל טייטלבוים מסאטמר זצ"ל דרשה בשבת הגדול, היו אלו שנות המלחמה, בהם נרדף האדמו"ר ע"י הנאצים ימ"ש, וצרות ומכאובים רבים עברו עליו בשנים אלו.

פעם אחת בעת אמירת 'הגדה של פסח' כשאמר 'ויעוננו

במוצאי שבת הגדול, כבר היה סמוך לחג הפסח, באתי שוב למור"ר ואמרתי לו שהיות והזמן קצר מוכרח אני לנסוע לאימי שתחי', ושוב אמר לי ה'חתם סופר': איצקל, אחרי ה'דרשת שבת הגדול' שלי אתה עוד מסוגל לנסוע?!

'אך אני הייתי צעיר לימים' - מספר ר' יצחק - 'לא ירדתי לסוף דעתו ולמרות הכל החלטתי לנסוע'.

הוא כתב לי תעודת הצטיינות, ליווה אותי, ונתן לי את ברכת הדרך, אך נאנח ואמר: 'איצקל, בעיירה שלך בוערת אש... בעיירה שלך בוערת אש... תיזהר מאוד...'

'מה אומר ומה אדבר' - סיים ר' יצחק את סיפורו - 'אז היתה עיירתי מלאה בחכמים וסופרים, היום אפי' כוס מים אינני יכול לשתות אצל בני...'

'שבת תשובה' עבורכם, כי תשובו מחטאתכם אשר חטאתם נגדי, עתה אני רואה שזו תהיה 'שבת תשובה' עבורי, כי אני אשוב לעיר אחרת סמוך ונראה לפרנקפורט'. ואכן עבר לגור ב'אופנבוך' הסמוכה.

מדוע התעקש ה'חתם סופר' שתלמידו ישמע את 'דרשת שבת הגדול' שלו?

אמו של הר' יצחק פראג זצ"ל היתה אלמנה, ולקראת פסח ביקשה מבנה שישוב הביתה, 'הלכתי למורי ורבי מרן החתם סופר זצ"ל' - מספר ר' יצחק - 'להיפרד ממנו ולבקש ממנו את ברכת הדרך, אמר לי ה'חתם סופר': 'איצקל, אינך נשאר לדרשת שבת הגדול שלי?!', 'כמובן שנשארתי' - מספר ר' יצחק.

הרב מאיר שפרכר שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב אפרים סגל שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב יצחק לובינשטיין שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב מרדכי שלמה פריינד שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום הש"ס ומאירועי דרשו
שלוחה 5

הר"ר יחיאל גולדברג הי"ו
הפוחת בכל יום - באידיש
שלוחה 3/2

הר"ר אברהם פוקס הי"ו
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר' שלום יכנס ואברהם פוקס הי"ו
לקראת שבת מלכתא סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם מותר להשתמש בפסח בדגן שהובל בספינה?

הספינה, אלא שהמקום לא היה מקורה; משום שקיים חשש כי ירדו גשמים על גבי הדגן, והחמיץ. אולם, באופן זה שבו החשש הוא למגע של מי גשמים מועטים בלבד, ניתן להקל בדיעבד במקרה שההימנעות מאכילת הדגן כרוכה בהפסד כספי גדול.

[שו"ע תסז, ג, ומשנ"ב יד]

דגן שהובל בספינה - אם הוא יבש וקשה, וצורתו וצבעו לא השתנו, מותר לאוכלו בפסח. במה דברים אמורים? בדגן שאוחסן במקום מקורה בחלקה העליון של הספינה, אבל דגן שאוחסן בחלקה התחתון של הספינה, שבדרך כלל מוצף במים, אסור לאוכלו בפסח, מחשש שהחמיץ.

וכך הדין גם במקרה שהדגן אוחסן בחלקה העליון של

האם ניתן לאכול בפסח מערימות הדגן שהיו בשדות בתקופת הגשמים?

כל עוד לא נראו בו סימני חימוץ, כגון שהגרירים התבקעו - אנו הולכים אחר הרוב ומתירים אכילת דגן זה בפסח. אולם, הדגן שהיה מונח בראש הערימות, אסורה בפסח.

[שו"ע תסז, ד, משנ"ב טו, ושעה"צ כד; ביאורים ומוספים דרשו, 20]

בשנה גשומה מאוד, אף שהגשמים הרבים ירדו גם על ערימות הדגן שבשדות - מותר לאכול דגן זה בפסח, משום שרוב הדגן אינו מחמיץ מחמת הגשמים, וגם באותן ערימות שהגשם ירד עליהן, הסתברות רחוקה היא שהגשם חדר לבטן הערימה, ואף אם הגשם חדר לתוכה - יתכן שלא גרם לחימוץ הדגן; ולפיכך,

האם מותר לאכול בפסח דגן שצמחה בו תוספת לאחר תלישתו?

בבדיקה מדגמית, על ידי נטילת כמות מסוימת מהדגן ובדיקתה שלוש פעמים; ויש שמסתפק בדבר.

וה'בית הלוי' נהג לבדוק את החיטים המיועדות למצות אחת אחת; אבל הגרי"ז מבריסק, נהג להקל בארץ ישראל, שאין הגשמים מצויים בזמן קציר החיטים, ולבודקן חופן חופן.

[שו"ע תסז, ד, ומשנ"ב טו; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

דגן שצמח בשנה גשומה, ונמצאו בו שיבולים ש'העלו צמחים', דהיינו שצמחה בהן תוספת כלשהי מחמת לחות הגשמים - אם כמות השיבולים שלא העלו צמחים גדולה פי שישים מכמות השיבולים שהעלו צמחים, השיבולים שהעלו צמחים 'בטלים' בשאר בשיבולים, והכל מותר בפסח. וכיצד בודקים את כמויות השיבולים? יש אומרים כי די

* טבע הדגן, שלאחר זריעתו הוא מחמיץ מלחות האדמה, ונחלקו האחרונים בנוגע לדגן שנזרע בסמוך לפסח - אם צריך למוכרו לגוי.
* דגן שנרטב במים - אסור לאוכלו בפסח, וכן להשהותו ברשותו בפסח, אף אם לא ניכרים בו סימני חימוץ כלל. אולם, אם הדגן לא התרכך כלל, מותר למוכרו לגוי.
* דגן שירד עליו גשם וחלקו נותר יבש - מותר להשהות את הדגן היבש ברשותו בפסח. ולדעת הרמ"א, אסור לאוכלו בפסח; ובשעת הדחק ניתן להקל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הם התנאים הנדרשים לעשיית שותפות עסקית עם גוי?

איסור לגרום לגוי להזכיר שם עבודה זרה ב'שיתוף'; ואף איסור 'לפני ענר' אין בדבר, משום שעבודה זרה ב'שיתוף' אסורה רק לישראל ולא לגוי.

ובאופן שסיכמו בתחילת השותפות שבכל ויכוח יכריע בורר המוסכם על שניהם ללא חיוב שבועה - מותר להשתתף עם הגוי לכל הדעות, שהרי לא יבואו לידי שבועה.

[ביאורים ומוספים דרשו תג, 10]

נאמר בתורה: "וְשָׂם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם... לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ".
ופירושו חכמינו ז"ל שאסור לגרום לאחרים, ואפילו לגוי, להזכיר שם עבודה זרה; ולכן אסור לעשות שותפות עסקית עם גוי, מחשש שיתחייב לו שבועה, ויִשָּׁבַע בשם עבודה זרה. וכן נפסק בשולחן ערוך.

וכתב הרמ"א, שיש המקלים בכך, משום שבזמננו הגויים נשבעים במשותף בשם שמים ולהבדיל בשם עבודה זרה, ואין

הלוח היומי

ח' בניסן | רבי אליהו ב"ר בנימין וואלף שפירא, זצ"ל, בעל 'אליה רבה'

יארצייט:

תע"ב: רבי אליהו ב"ר בנימין וואלף שפירא, זצ"ל, בעל 'אליה רבה'.

תק"ס: רבי מרדכי ב"ר דב בער מנעשכין, זצ"ל בעל 'רשפי אש'.

תקצ"א: רבי יעקב שמשון ב"ר פנחס (מקאריץ), זצ"ל, מזאסלב.

תשט"ז: רבי יחיאל מיכל ב"ר אהרן טוקצינסקי, זצ"ל ר"מ ישיבת עץ חיים ובעל 'גשר החיים', בין השמשות, ועוד.

תשל"ז: רבי אברהם ב"ר מאיר צבי אנגלרד, זצ"ל, אב"ד דוברא ר"י באבוב בת ים.

שני בני לומדים באותה ישיבה - האם מותר לי לשאול את אחד מהם האם אחיו לומד טוב?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לשאול על כך, אלא כאשר מטרת שאלתו היא לתועלת, כדי שאם יודע לו שפרש מן התורה יזרזנו על להבא, שאז בודאי מותר ונכון הדבר, וגם לנשאל מותר אז להשיב על שאלתו. אבל אם שואל זאת כסקרנות גרידא, משמע מדבריו שאפילו לאב אין לספר. אולם יש שהעיר (קונטרס מתורת הלשון) שגם כאשר האב עצמו אינו יכול להשפיע על בנו, מכל מקום מותר לו לברר על מצב בנו, כדי שאם ישמע שנחלש ברוחניות וכדומה, יבקש מאחרים שיש להם השפעה על בנו שסייעו לו בזה. ומלבד זאת, ישנה תועלת כשידעו האב והאם על מצב בנם, כדי שיוכלו להתפלל על כך מעומק ליבם, שיתכן שגם זה נחשב לתועלת.

בכלל ח' סעיף יא אנו למדים שאיסור לשון הרע חל גם בין אנשים קרובים זה לזה, "ואפילו אח על אחיו אצל אביו, גם כן לשון הרע גמורה היא". ה'חפץ חיים' מוסיף, כי "אפילו אם הוא מכוון בסיפור כדי שקרוביו יוכיחוהו על זה, גם כן אסור, היה לו להוכיחו תחילה בינו לבין עצמו, ולא לילך תיכף ולספר קלונו. אם לא שהוא משער שתוכחתו לא תועיל לו, אז מותר". בביאורים ומוספים מציינים כי כמו כן לענין שמיעת לשון הרע של אב על בנו, כתב החפץ חיים לעיל (כלל ד ס"א בהגה"ה) שמצוי שהאב מתעניין במצבו וענינו של בנו הדר בעיר אחרת, ושואל גם כן על תורתו, אם לומד הוא עדיין או לא, וכותב שאין היתר לאב

מרב רבי ירוחם ממיר כתב: המתבונן במעשה המצוות של ערב פסח יראה שאין בשכל האנושי לשער גודל הצירוף והזיכוך שמצוות ערב פסח מטהרים ומזככים, ויהודי של ערב פסח גרידא כבר אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתו, מי הוא שיוכל להתבונן גודל ערכן של מצוות ערב פסח והרושם שעושים למעלה ואלמלא לא באנו אלא בשביל כך לחוד דינו. (דעת חכמה ומוסר ח"א מאמר לז)

נשתדל להכיר בערך ובגודל המצוות שאנו זוכים לקיים בהכנות לפסח ולעשותן מתוך שמחה